

Inhoud

Inleiding: België, een land op een kruispunt in de geschiedenis	11
1. België avant la lettre	25
De 'Oude Belgen'	26
De Romeinse stempel	27
De vroege middeleeuwen (500-1000) en het ontstaan van het ancien régime	31
<i>Merovingen en Karolingen</i>	31
<i>De feodale machtsstrijd</i>	37
<i>Hoe verliep de politiek-territoriale machtsstrijd?</i>	39
Naar een eenmaking in de Nederlanden	42
De scheiding der Nederlanden	45
De Zuidelijke Nederlanden	48
2. Van ancien régime naar moderne natiestaten	51
De internationale context	52
<i>Het belang van de Franse Revolutie</i>	52
<i>De aftakeling van het ancien régime in Europa</i>	55
<i>De (wereld)kaart anders geschud</i>	57
<i>Het Congres van Wenen: de restauratie</i>	64
<i>Liberalisme en nationalisme</i>	66
Cruciale etappes op de weg naar het onafhankelijke België (eind 18de eeuw tot 1814)	69
<i>Het einde van het Oostenrijkse régime en de États Belges Unis (1780-1792)</i>	69
<i>Het Franse bewind (1794-1814) als fundament voor het latere België</i>	74
3. De sociaal-economische stroomversnelling	78
Demografie	80
<i>Een groeiende bevolking in de 19de eeuw</i>	80
<i>Langzame stijging in de twintigste eeuw</i>	83
<i>In de 20ste eeuw wordt België een immigratieland</i>	84
Ruimtelijke spreiding: waar woonden de Belgen?	86
De landbouw op de schop	91
Wel en wee van de industrie	94
<i>Van de eerste naar de tweede industriële revolutie in België</i>	94

<i>Enkele structurele kenmerken van de Belgische industrie</i>	97
<i>Crisissen, mutaties en achteruitgang van de Belgische industrie in de 20ste eeuw</i>	99
Transport, handel en diensten worden steeds dominantier	103
<i>Een uitstekende transportinfrastructuur</i>	103
<i>Binnen- en buitenlandse handel</i>	104
<i>Het geld: de geleidelijke verdwijning van de 'Belgische identiteit'</i>	105
<i>Het bankwezen, ruggengraat van de Belgische economie</i>	106
De sociale caleidoscoop	109
<i>De algemene evolutie van de actieve bevolking en haar genderdimensie</i>	109
<i>De sociale elite</i>	111
<i>De subtop</i>	113
<i>De kleine loonafhankelijken: boeren, ambachtslieden en kleinhandelaars</i>	113
<i>De loonafhankelijken</i>	115
4. De Belgische Revolutie en de triomf van de liberale natiestaat	123
Groeiende spanningen in het Koninkrijk der Nederlanden (1815-1830)	123
De opstand van 1830, het Voorlopig Bewind en de Conferentie van Londen	131
Fundamenten van de 'democratische' rechtsstaat	136
Eendracht maakt macht? De politieke ontwikkelingen van 1830 tot 1850	142
<i>Het unionisme (1830-1847)</i>	142
<i>De rol van de koning</i>	144
<i>Kerk en Staat: het levensbeschouwelijke conflictveld</i>	146
<i>De revolutie van 1848</i>	151
De triomf van het liberalisme (1850-1886)	154
<i>Een liberale industriële revolutie</i>	154
<i>De eerste arbeidersprotesten</i>	159
<i>Verscherping van de levensbeschouwelijke tegenstellingen 1850-1884</i>	161
De Vlaamse beweging	168
5. Emancipatiebewegingen en maatschappelijke integratie	175
Inleiding	175
Van crisis naar expansie: de belle époque	177
<i>Het breukpunt 1886</i>	177
<i>Van economische crisis tot nieuwe dynamiek</i>	179
<i>De belle époque</i>	180
Democratisering van het (mannen)stemrecht	183
<i>De start van de BWP</i>	183
<i>De strijd om de uitbreiding van het stemrecht</i>	186
Sociale wetgeving en integratie	193
De verzuiling: de sociaaldemocratie en de christelijke zuil	197
<i>De sociaaldemocratie</i>	199

<i>De christelijke zuil en het daensisme</i>	203
<i>Organisaties van werkgevers en middenstanders</i>	207
Droits de l'homme, ook voor vrouwen	207
Cultuurflamingantisme	211
<i>De Vlaamse beweging wordt sterker</i>	211
<i>Eén- of tweetalig?</i>	215
6. Kolonisatie en dekolonisatie van Congo	219
Internationale context: imperialisme 1870-1914	219
Exploratie en kolonisatie van Congo 1876-1885	223
De Onafhankelijke Congostaat 1885-1908	227
Belgisch Congo 1908-1960	232
7. België tijdens de Eerste Wereldoorlog	243
Het neutrale België bereidt zich voor op de oorlog	243
Oorlogsverrichtingen	245
Het bezette land	248
Politieke kwesties	251
België bevrijd, maar geruïneerd	255
8. Het interbellum	259
Inleiding	259
De akkoorden van Loppem bezegelden een verruimde democratie	260
De koning, de partijen en drukkingsgroepen	269
<i>De vorst</i>	269
<i>De katholieke partij</i>	270
<i>De BWP</i>	271
<i>De liberale partij</i>	271
<i>De Vlaams-nationalisten</i>	273
De economische crisis en haar politieke gevolgen	274
Taalwetten en de nationale kwestie in de jaren 1930	280
De partijen en de koning ten opzichte van de regimecrisis	283
<i>Rex, VNV en Verdinaso</i>	286
<i>De katholieke partij</i>	288
<i>De BWP</i>	288
<i>De liberale partij</i>	290
<i>De koning</i>	291
Buitenlandse politiek	291

9. België tijdens de Tweede Wereldoorlog	297
De Achttiendaagse Veldtocht	297
Accommodatie	298
Verzet	303
Collaboratie	305
De Jodenvervolgning	308
10. Tussen restauratie en vernieuwing	313
Vijf naoorlogse politieke problemen	313
De politieke krachtmeting tussen vernieuwers en behoudsgezinden	315
<i>De CVP</i>	316
<i>De BSP</i>	319
De sociaal-economische wederopbouw	321
<i>De naoorlogse zuiveringen of 'repressie'</i>	324
De koningskwestie	328
Atlantisme en West-Europa in een bipolaire wereld	330
11. België na 1950 – tussen breuk en compromis	335
De levensbeschouwelijke breuklijn na 1950	335
<i>Ontkerkelijking en verzuiling</i>	335
<i>Schoolstrijd en Schoolpact</i>	340
<i>De emancipatiegolf van de jaren 1960</i>	346
<i>De depenalisering van abortus – de euthanasiewet</i>	348
De economische en sociale politiek sinds de jaren 1950	350
<i>1950 tot 1960-1961: expansiepolitiek in een moeilijk sociaal en economisch landschap</i>	351
<i>1961-1973: de uitbouw van een keynesiaanse staat in een tijd van economische groei</i>	354
<i>1973-1992: crisispolitiek</i>	356
<i>1992: op zoek naar een nieuwe synthese</i>	360
De communautaire breuklijn na 1950	362
<i>De actoren</i>	362
<i>Het verloop van de politieke gebeurtenissen</i>	368
<i>Krachtlijnen</i>	376
België in de wereld na 1950	382
<i>België in de NAVO en de EEG tot 1989</i>	382
<i>Buitenlandse politiek in een geglobaliseerde wereld</i>	383
Index	389